

МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ **КОНФЕРЕНЦІЇ**

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА
СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКІ
І СВІТОВІ НАУКОВІ
ДОСЛІДЖЕННЯ

М. ЛУЦЬК, УКРАЇНА

**24 СІЧНЯ
2025 РІК**

Зайка Євгеній, здобувач вищої освіти

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

Вікарій Андрій, здобувач вищої освіти

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

Сутько Євгеній, здобувач вищої освіти

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

Науковий керівник: Сисосва Інна Миколаївна, д-р. екон. наук, професорка, професорка кафедри економіки, обліку та оподаткування

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ: КЛЮЧ ДО ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Податкове планування є актуальним інструментом для сучасних підприємств, оскільки воно дозволяє ефективно управляти податковими зобов'язаннями в умовах постійних змін законодавства та зростаючих вимог до прозорості фінансової діяльності. У сучасному бізнес-середовищі підприємства стикаються з викликами глобалізації, конкуренції та цифровізації, які потребують гнучкого підходу до оптимізації витрат. Податкове планування сприяє зниженню ризиків податкових перевірок, дозволяє уникати штрафів та підвищує фінансову стабільність, забезпечуючи дотримання законодавства [1]. Завдяки використанню законних інструментів, таких як пільгові режими оподаткування чи міжнародні угоди про уникнення подвійного оподаткування, податкове планування стає ключовим фактором для підвищення конкурентоспроможності підприємств та їх сталого розвитку [2].

Податкове планування — це комплексний процес управління податковими зобов'язаннями підприємства, спрямований на мінімізацію витрат у межах чинного законодавства. Цей інструмент дозволяє не лише оптимізувати податкове навантаження, але й сприяє підвищенню фінансової стійкості та конкурентоспроможності організації.

Податкове планування відіграє важливу роль у фінансовій стратегії будь-якого підприємства. Основними його цілями є: оптимізація податкового навантаження, прогнозування податкових витрат, забезпечення законності податкових операцій, забезпечення прозорості фінансових процесів (Табл.1) [3-7].

Таблиця 1

Основні цілі податкового планування

Ціль	Опис
Оптимізація податкового навантаження	Завдяки грамотному використанню пільг, спеціальних режимів оподаткування та інших законних інструментів підприємства можуть зменшити розмір своїх податкових зобов'язань.

Продовження табл. 1

Ціль	Опис
Прогнозування податкових витрат	Це дозволяє підприємствам уникати несподіваних витрат, які можуть негативно вплинути на їхню фінансову стабільність.
Забезпечення законності податкових операцій	Ефективне податкове планування базується на ретельному аналізі чинного законодавства та його змін, що дозволяє мінімізувати ризики податкових перевірок і штрафів.
Забезпечення прозорості фінансових процесів	Податкове планування дозволяє створити зрозумілу та контрольовану систему звітності, яка відповідає вимогам регуляторів і зацікавлених сторін.

Етапи податкового планування складаються з чіткої послідовності дій, спрямованих на забезпечення ефективного управління податковими зобов'язаннями підприємства. Спершу здійснюється аналіз податкового середовища, який включає вивчення чинного законодавства, оцінку податкових ризиків та врахування галузевих особливостей. На основі зібраних даних формується стратегія податкового планування, що враховує специфіку діяльності підприємства, його фінансові цілі та можливі зміни у нормативній базі [8]. Далі реалізується ця стратегія шляхом впровадження заходів з оптимізації, таких як використання пільгових режимів оподаткування чи зміна структури операцій (Табл. 2). Завершальним етапом є моніторинг і коригування, що включає постійний контроль за дотриманням законодавства та адаптацію стратегії до внутрішніх змін або зовнішніх викликів. Такий підхід дозволяє підприємствам зберігати фінансову стабільність та мінімізувати ризики.

Таблиця 2

Етапи податкового планування

Етап	Опис
Аналіз податкового середовища	Цей етап включає вивчення чинного податкового законодавства, врахування особливостей оподаткування в галузі діяльності підприємства та виявлення потенційних ризиків.
Розробка стратегії податкового планування	На основі отриманих даних формується стратегія, яка враховує специфіку бізнесу, фінансові цілі та можливі зміни в законодавстві.
Реалізація стратегії	Підприємство впроваджує заходи, спрямовані на оптимізацію податкових зобов'язань, такі як зміна структури операцій, використання податкових пільг або спеціальних режимів оподаткування.
Моніторинг і коригування	Постійний контроль за виконанням стратегії дозволяє своєчасно реагувати на зміни в законодавстві або внутрішніх процесах підприємства.

Податкове планування може здійснюватися за допомогою різних методів, залежно від специфіки діяльності підприємства та його фінансових цілей. Найбільш поширеними методами є:

1. Оптимізація структури підприємства: підприємства можуть використовувати холдингові структури, філії або дочірні компанії для розподілу податкових зобов'язань між різними юрисдикціями.

2. Використання податкових пільг: включає зниження податків за рахунок участі у спеціальних економічних зонах, використання інвестиційних стимулів або пільгових ставок.

3. Міжнародне податкове планування: підприємства, що працюють на міжнародних ринках, можуть використовувати угоди про уникнення подвійного оподаткування, трансфертне ціноутворення або офшорні юрисдикції [8-9].

4. Аналіз податкових витрат: передбачає детальне вивчення структури витрат підприємства для пошуку можливостей їх оптимізації.

Податкове планування, незважаючи на свої численні переваги, супроводжується певними викликами, які вимагають адаптивності та ретельного підходу з боку підприємств. Часті зміни податкового законодавства створюють необхідність постійного моніторингу нормативно-правової бази та оперативного реагування на нововведення, що стає значним організаційним навантаженням [12-14]. Додатковим ризиком є податкові та аудиторські перевірки, наслідки яких, у разі недотримання вимог законодавства або неточностей у звітності, можуть включати штрафи та репутаційні втрати. Крім того, використання певних методів податкового планування може сприйматися неоднозначно, викликаючи етичні питання з боку суспільства чи партнерів. У той же час перспективи цього напрямку є значними: автоматизація процесів завдяки сучасному програмному забезпеченню підвищує точність і прозорість звітності, інтеграція податкового планування з іншими фінансовими системами посилює стратегічне управління, а врахування екологічних аспектів сприяє сталому розвитку підприємств, формуючи їхню відповідальність перед суспільством та природою.

Отже, податкове планування є ключовим інструментом, що забезпечує фінансову стійкість підприємства та його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Завдяки ефективному плануванню підприємства можуть мінімізувати витрати, підвищити прозорість звітності та забезпечити відповідність законодавчим вимогам. У перспективі розвиток цифрових технологій та інтеграція податкового планування із загальною стратегією управління сприятимуть підвищенню ефективності цього процесу та його ролі у забезпеченні сталого розвитку бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Баранов С. О. Ухилення від сплати податків як основний чинник тіньової економіки. Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 12. – С. 102-106.
2. Basiurkina, N., Sysoieva, I., Ratushna, J., Kotenko, T., Baistriuchenko, N., & Sukhanova, A. (2020). Substantiation of the innovation and investment project using the method of real options. *International Journal of Management*, Vol. 11, 5, 497–510. <https://doi.org/10.34218/IJM.11.5.2020.047>
3. Економічна правда. Підвищення податків в Україні: коли запрацюють нові зміни // Економічна правда. — 2024. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://epravda.com.ua/publications/2024/10/15/720572/>

4. Сисоєва І.М. Зарубіжний досвід податкового консальтування. Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск № 16, 923–926. URL: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/183.pdf>
5. Carroll, A. B., Shabana, K. M. The Business Case for Corporate Social Responsibility: A Review of Concepts, Research and Practice // *International Journal of Management Reviews*. 2010. Vol. 12, No. 1. P. 85–105.
6. Уряд затвердив Національну стратегію доходів 2024–2030 // Міністерство фінансів України. — 2023. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://mof.gov.ua/uk/news/government_approved_national_revenue_strategy_2024-2030-4364
7. Сисоєва І.М. Облікова політика як складова інформаційних ресурсів підприємства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України» (Тернопіль, 21-22 листопада 2007 року). Тернопіль, 2007. С. 368-372.
8. Самусевич Я.В., Височина А.В. Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник / . – Сули : Сумський державний університет, 2021. – 344 с
9. Bowen, H. R. Social Responsibilities of the Businessman. New York: Harper & Row, 1953. 276 с.
10. Elkington, J. Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business. Oxford: Capstone Publishing, 1997. 402 с.
11. Сисоєва І. М. Контроль якості надання аудиторських послуг. Економіка та держава. 2021. № 1. С. 104–107. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.1.104
12. Crane, A., Matten, D., Spence, L. J. (Eds.) Corporate Social Responsibility: Readings and Cases in a Global Context. 4th ed. London: Routledge, 2019. 580 с.
13. Smith, N. C. Corporate Social Responsibility: Whether or How? // *California Management Review*. 2003. Vol. 45, No. 4. P. 52–76.
14. Сисоєва І.М. Особливості моделювання облікових процесів. Ефективна економіка. – К., 2010. – Випуск №10. – С.45-51.